

2022-05-12

Ledamöterna i
Övervakningskommittén för det
nationella socialfondsprogrammet
2014–2020

Arbetsmarknadsdepartementet

Förslag till ändring av det nationella socialfondsprogrammet 2014–2020 med anledning av insatser för personer som omfattas av massflyktsdirektivet till följd av kriget i Ukraina

Bakgrund

Den 6 april 2022 beslutades Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/562 om ändring av förordning (EU) nr 1303/2013 vad gäller sammanhållningspolitiska insatser för flyktingar i Europa.

Förordningsändringen syftar till att ge flexibilitet inom programmen för perioden 2014–2020 för att stödja medlemsstaternas åtgärder för att hantera migrationsutmaningarna till följd av kriget i Ukraina. Initiativet, som benämns Care, utgör även en uppmaning till medlemsstaterna att vidta sådana åtgärder inom ramen för återstående medel i strukturfondsprogrammen, inklusive React-EU. Kvarvarande medel inom programmen ska mobiliseras skyndsamt för att minska belastningen på de nationella budgetarna och för att förhindra att återhämtningen efter pandemin äventyras.

Regeringen anser, i linje med syftet med Care, att det är väsentligt att under återstående tid (2022–2023) för genomförandet av socialfondsprogrammet underlätta insatser för kvinnor och män som omfattas av rådsbeslutet den 3 mars 2022 att aktivera EU:s massflyktsdirektiv. För att insatser för kvinnor och män som omfattas av massflyktsdirektivet ska kunna göras, i syfte att dessa personer ska komma i arbete och bli socialt delaktiga under den tid de får tillfälligt skydd i Sverige, föreslås ett nytt delprogramområde under programområde 2 *Ökade övergångar till arbete* respektive programområde 5 *React-EU*. Det finansiella utrymmet för de berörda insatserna beräknas till totalt 885 miljoner kronor. För en ökad flexibilitet inom programområde 2 föreslås dessutom att regleringen av den slutliga medelsfördelningen mellan insatser på

regional nivå och insatser på nationell nivå tas bort. Därutöver föreslås vissa anpassningar av medelsfördelningen i tabell 7 för programområde 2 och tabell 18C.

Förslag till ändring i avsnitt 1.2 (första stycket under rubriken *Fördelning av medel på nationell och regional nivå*)

Följande understrukna text föreslås läggas till i rubricerat stycke i socialfondsprogrammet mot bakgrund av insatser för personer som omfattas av massflyktdirektivet till följd av kriget i Ukraina.

”Socialfonden ska användas till att förstärka och utveckla den nationella arbetsmarknadspolitiken. Socialfondens resurser ska i betydligt större utsträckning än tidigare fördelas på nationell nivå. Detta medför möjligheter till fler riktade satsningar på kompetensförsörjning och ökade övergångar till arbete, och därmed ett ökat genomslag för nationella prioriteringar, än under föregående programperiod. I det nationella socialfondsprogrammet fördelas därför medlen i programområde 1 och 2 från programmets start enligt följande: cirka 75 procent av medlen avser insatser på regional nivå och cirka 25 procent på nationell nivå. För en ökad flexibilitet med anledning av insatser från 2022 för kvinnor och män som omfattas av massflyktsdirektivet till följd av kriget i Ukraina, och där de berörda medlen avses fördelas på nationell nivå, regleras inte den slutliga medelsfördelningen mellan regional nivå och nationell nivå vad avser programområde 2.”

Förslag för tillägg av delprogramområden

För att inom ramen för socialfondsprogrammet möjliggöra insatser för personer som omfattas av massflyktsdirektivet till följd av kriget i Ukraina föreslås ett nytt delprogramområde under programområde 2 *Ökade övergångar till arbete* (delprogramområde 2.4, PO2.4) respektive programområde 5 *React-EU* (delprogramområde 5.2, PO5.2). I det följande återfinns de beskrivande texter m.m. som föreslås för de nya delprogramområdena.

Utmaningar

Ryska federationens invasion av Ukraina innebär en massiv tillströmning av människor till unionen och den största flyktingkrisen sedan andra världskriget. Mot denna bakgrund beslutade EU:s ministerråd för rättsliga och inrikes frågor den 3 mars att aktivera rådets direktiv 2001/55/EG av den 20 juli 2001 om miniminormer för att ge tillfälligt skydd vid massiv tillströmning av fördrivna personer och om åtgärder för att främja en balans mellan medlemsstaternas

insatser för att ta emot dessa personer och bära följderna av detta. (massflyktsdirektivet). Massflyktsdirektivet innebär bl.a. att de berörda personerna ges ett tillfälligt uppehållstillstånd i EU i upp till 12 månader och med möjlighet till förlängning med ytterligare högst 24 månader. Direktivet ger även rätt att arbeta.

Kvarvarande medel i socialfondsprogrammet bör mobiliseras skyndsamt för att under återstående tid (2022–2023) för genomförandet av programmet underlätta insatser för kvinnor och män som omfattas av massflyktsdirektivet till följd av kriget i Ukraina, i syfte att dessa personer kan komma i arbete och bli socialt delaktiga. Sådana insatser bidrar även till omställning och återhämtning i samband med pandemin

Antalet nyanmälda lediga jobb i Sverige ligger på en mycket hög nivå. Efterfrågan är allra störst inom företagstjänster, men är hög även inom branscher som drabbats hårt av covid-19-pandemins konsekvenser såsom besöksnäringen och handeln. Även inom vård- och omsorg är efterfrågan på arbetskraft stor. Det finns också stora kompetensförsörjningsbehov med anledning av företagsetableringar i bl.a. norra Sverige. De personer som kommer till Sverige och som omfattas av massflyktsdirektivet bedöms generellt sett ha en relativt hög utbildningsnivå. Insatserna bör mot den bakgrunden således inriktas på insatser som bl.a. underlättar ett snabbt inträde på arbetsmarknaden.

Förväntade resultat

Fler kvinnor och män som omfattas av massflyktsdirektivet till följd av kriget i Ukraina kan komma i arbete under den tid de får tillfälligt skydd i Sverige.

Målgrupp

Insatserna riktas till kvinnor och män som omfattas av massflyktsdirektivet till följd av kriget i Ukraina i syfte att dessa personer ska komma i arbete och bli socialt delaktiga.

Insatser som stöds

Medlen kan finansiera insatser för kvinnor och män som omfattas av massflyktsdirektivet och som behöver insatser för att komma i arbete och bli socialt delaktiga. Exempel på insatser kan vara matchande insatser, kartläggning och bedömning av kompetens, komplettering av yrkeskunskaper och språkutbildning i svenska och engelska. Särskild hänsyn bör tas till

kompetensförsörjningsbehov med anledning av företagsetableringar i bl.a. norra Sverige. Exempel på insatser är även samhällsinformation och rådgivning.

Fördelning av medel

Medlen ska tilldelas och utlysas på nationell nivå och kunna sökas av en bredd av aktörer, t.ex. statliga myndigheter, regioner, kommuner, företag och civilsamhällesorganisationer.

Utvärdering

För PO2.4 föreslås följande: Medlen kan finansiera utvärdering och analysverksamhet.

För PO5.2 gäller följande: Medlen kan finansiera utvärdering och analysverksamhet. Minst en utvärdering av React-EU ska ha genomförts den 31 december 2024 för att bedöma insatsernas ändamålsenlighet och resultat för deltagarna, kostnadseffektiviteten samt hur medlen bidragit till att uppnå syftet med det tematiska målet.

Utfalls- och resultatindikatorer

Beräknade målvärden 2023:

Utfallsindikator (tabell 5)

- Antal deltagare i projekt för personer som omfattas av massflyktsdirektivet i PO2.4: 7 900
- Antal deltagare i projekt för personer som omfattas av massflyktsdirektivet i PO5.2: 8 200

Resultatindikator (tabell 4)

- Andel deltagare som omfattas av massflyktsdirektivet i sysselsättning efter avslutat projektdeltagande: 23 procent.